

УДК 633.14:633.1:559:632.952

Судденко В.Ю., науковий співробітник
 Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН України
 e-mail: mironovka@mail.ru

УРОЖАЙНІСТЬ ТА ПОСІВНІ ЯКОСТІ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ЯРОЇ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ОБРОБКИ ПОСІВІВ ФУНГІЦИДАМИ

У зоні Правобережного Лісостепу провідною зерновою культурою є озима пшениця, яка за потенціалом продуктивності переважає інші зернові і складає основу формування хлібного балансу регіону.

В останні роки фітосанітарна обстановка на посівах зернових культур, у тому числі ярої пшениці, погіршилась. Це зумовлено загальним зниженням рівня агротехніки та порушенням технології вирощування. В інтегрованих системах захисту пшениці ярої від шкідливих організмів значну питому частку займають хімічні засоби захисту.

Основним завданням наших досліджень було встановити урожайність та посівні якості насіння залежно від обробки посівів фунгіцидами в період весняно – літньої вегетації.

Дослідження проводились в 2012-2016 роках на дослідному полі Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла. Сівбу проводили селекційною сівалкою по попереднику соя, норма висіву – 5 млн. схожих насінин на 1 га. Посіви обприскували фунгіцидами на IV та VIII е.о. У лабораторних умовах у зібраного насіння з дослідних ділянок, визначали активність кільчення за методикою М. М. Макрушина, енергію проростання, лабораторну схожість, масу 1000 насінин – за ДСТУ 4138-2002.

Результати досліджень показали, що при застосуванні фунгіцидів на посівах (на IV е.о. та VIII е.о.) підвищувалась урожайність пшениці

м'якої ярої в сорту Елегія миронівська на 0,40 – 0,53 т/га, а в сорту Сімкода миронівська на 0,47 – 0,52 т/га. Кращі результати були отримані при дворазовому їх застосуванні на IV е.о. і VIII е.о. На цих варіантах урожайність зерна становила у сортів Елегія миронівська – 4,83 і 4,85 т/га та Сімкода миронівська – 4,54 і 4,57 т/га відповідно до контрольних варіантів (без обробки). Лабораторні аналізи показали, що обприскування посівів фунгіцидами сприяло підвищенню крупності насіння. У порівнянні з необробленими посівами у варіантів із застосуванням фунгіцидів маса 1000 насінин зростала в досліджуваних сортів за роки досліджень у сорту Елегія миронівська на 1,9 – 2,2 г, а в сорту Сімкода миронівська на 1,8 – 2,5 г.

На варіантах з обробкою посівів ярої пшениці активність кільчення підвищувалась у вирощеного насіння від 5 до 7% у сорту Елегія миронівська та Сімкода миронівська від 3 до 5%. Щодо показників енергії проростання, лабораторної схожості, довжини колеоптиле і кількості первинних зародкових корінців виявлено лише тенденцію до їх зростання порівняно з контролем.

Таким чином, застосування фунгіцидів на посівах ярої пшениці підвищує не лише урожайність, але й посівні якості вирощеного насіння, що свідчить про особливу доцільність використання цих засобів захисту і на насінницьких посівах.

УДК 633.11:632.7

Судденко Ю. М., наук. співроб. відділу захисту рослин
 Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН України
 e-mail: suddenko.j@gmail.com

ВПЛИВ ПРЕПАРАТІВ ІНСЕКТИЦИДНОЇ ДІЇ НА ЯКІСТЬ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

Проблема виробництва високоякісного зерна пшениці озимої в умовах виходу України на міжнародні ринки має дуже актуальне значення, тому що залежно від якості зерна визначається його вартість, умовно чистий прибуток і, відповідно, економічна доцільність того чи іншого технологічного прийому та моделі технології в цілому. Серед низки чинників, які негативно впливають на якісні показники не варто забувати про пошкодження зерна шкідниками. Особливо небезпечними в цьому плані є не лише хлібні клопи (зокрема клоп шкідлива черепашка), а й всі фітофаги, які відно-

сяться до сисної групи. Не є винятком і трипс пшеничний.

Вивчення впливу інсектицидів на якість зерна пшениці озимої здійснювали на сортах Оберіг Миронівський та Берегиня миронівська. Обприскування посівів пшениці проводили на початку молочної стиглості зерна культури. Варіанти дослідів включали препарати з різних класів хімічних сполук: фосфорорганічні інсектициди – Бі-58 Новий, 40 % к.е. (диметат, 400 г/л) (еталон); комбіновані інсектициди – Енжіо 247 SC, к.с. (лямбда-цигалотрин, 106 г/л+тіаметоксам, 141 г/л); синтетичні піретроїди

– Карате Зеон 050 CS, мк.с. (лямбда цигалотрин, 50 г/л) та контроль – без обприскування інсектицидами.

Як свідчать результати досліджень, обробка посівів пшениці озимої інсектицидами була згубною для личинок трипса. За рахунок зниження чисельності личинок трипса якість зерна пшениці озимої на оброблених інсектицидами ділянках покращилася.

Одним з основних показників, який характеризує якість зерна є вміст клейковини та білку в ньому. Найвищий вміст білку та клейковини було отримано за обприскування посівів пшениці озимої препаратом Енжіо 247 SC, к.с. – 10,5–10,8 % та 18,9–19,8 % відповідно. У контроль-

ному варіанті вміст білку у зерні був на рівні 9,5–9,8 %, а вміст клейковини – 14,5–16,5 %.

Відмічено, що обробка посівів інсектицидами позитивно впливає на седиментацію зерна. Так, висока технічна ефективність Енжіо 247 SC, к.с. забезпечила найвищу седиментацію 43,8–44,5 мг. Внаслідок обприскування посівів препаратами Бі–58 Новий, 40 % к.е. та Карате Зеон 050 CS, мк.с. седиментація зерна пшениці озимої становила 37,0–39,0 та 39,0–42,0 мг відповідно. На контролі цей показник був на рівні 36,0–37,4 мг.

Отже, аналізуючи дані про вплив інсектицидів на агроценоз пшениці озимої слід зазначити, що застосування цих препаратів позитивно впливало на якість зерна.

УДК 378.125:631.527:001.5

Терещенко Ю. Ф., доктор с.-г. наук, професор кафедри рослинництва

Костюк М. В., канд. істор. наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін

Уманський національний університет садівництва

e-mail: jagoda.g.u@gmail.com

ВКЛАД І.М. ЄРЕМЕЄВА У ВІТЧИЗНЯНУ Й СВІТОВУ СЕЛЕКЦІЙНУ НАУКУ ТА ПРАКТИКУ

Знагоди 130-річчя І. М. Єремеева (19.III.1987р.) і роботи на кафедрі рослинництва й селекції (1951–1957 рр.) була наукова конференція. Він продовжував роботу з удосконалення Українки 0246 і її сортової агротехніки на дослідному полі і в господарствах Уманського та інших районів різних областей. Співпрацюючи з ним проф. С. К. Руденко, застосовуючи весняно-літні азотні підживлення і дощування в критичні періоди органотворення елементів продуктивності за методикою академіка А. О. Сапегіна, отримував у досліді 60 ц/га зерна. Проф. С. М. Бугай (з аспірантом М. І. Єремеевим) вивчав особливості сортової агротехніки сорту Білоцерківська 198 й інших сортів. Проф. С. С. Рубін з аспірантом В. А. Ільченком дослідили особливості розвитку кореневої системи Українки 0246 і виготовили стенд для навчального процесу. На урочистому засіданні у свої 70 років він сказав, що найбільшим щастям для нього є учні, які випередили його (В. М. Ремесло, Ф. Г. Кириченко,

Д. О. Долгушин, П. Х. Гаркавий, В. І. Дідусь та ін.).

На конференції, присвяченій його 120-річчю, було вирішено створити клуб 100-центнерних врожаїв. Втілюючи його мрії присвятити життя проблемі хліба насущного і передати його учням, як апостол, отримуючи від Спасителя, число їх в науці й виробництві зростає в 30, 60 і 100 крат (Ф. М. Парій, Герої Соціалістичної Праці В. М. Кавун, А. Г. Загоруйко, Герой України Л. Г. Яковичин та багато інших). За стрічкового способу сівби з нормою висіву 1 млн. насінин, а не 4–7, вони, як Іван Максимович, за високої культури землеробства на великих площах отримують більший урожай з кращими продовольчими й посівними якістьями. Він умів співпрацювати, перемагав любов'ю, на зло відповідав добром і завжди має незабутніх та вдячних послідовників. Його знає весь світ і Миронівський інститут пшениці ім. В. М. Ремесла НААН України може пишатися його невичерпною спадщиною.